

Projektbakgrund

Specialskyddsrummen, däribland Katarinaberget, är stora skyddsrum som kan inrymma tusentals skyddssökande. I fastighetsnämndens bestånd återfinns sex stycken större specialskyddsrum som inrymmer mellan 1 200 och 11 000 skyddssökande. Specialskyddsrummen benämndes tidigare befolkningsskyddsrum.

Specialskyddsrummet Katarinaberget är beläget under Katarinaberget och sträcker sig mellan Katarinavägen i norr och Björns trädgård i söder på Södermalm i Stockholm. Skyddsrummet invigdes 1957 med funktionerna befolknings-skyddsrum i krigstid och garage i fredstid.

Bild. Skyddsrummets sträckning under Katarinaberget, från 1952, Dagens nyheter.

Skyddsrummet är Sveriges största specialskyddsrum och består av en betongkonstruktion i tre plan och kan inrymma cirka 11 000 skyddsrumssökande personer med nu gällande standard om 0,75 kvadratmeter per person.

Upptagningsområdet för Katarinabergets skyddsrum är förutom Södermalm även hela Gamla stan där det råder brist på skyddsrum råder, då bebyggelsen är äldre och det av kulturhistoriska samt byggtekniska skäl inte varit möjligt att bygga skyddsrum.

I fredstid fungerar skyddsrummet som parkeringsgarage för 550 personbilar. Den uthyrningsbara ytan är på cirka 15 000 kvadratmeter. Den faktiska ytan mätt i BTA är betydligt större och kommer att preciseras i utredningsfasen.

I samband med bygget av nya Slussen och projekteringen av den nya bussterminalen i Katarinaberget stängdes garaget temporärt (bensinstationen stängdes 2016 och garaget 2018). Under projekteringen har garaget fungerat som en byggarbetsplats för Slussenprojektet och varit stängt för allmänheten. Skyddsrummet återgår i kontorets förvaltning under hösten 2026.

Genomförda kontroller och en statusinventering visar att den tekniska livslängden för skyddsrummets teknik, byggdelar och vissa konstruktioner är uppnådd.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har tillsammans med länsstyrelserna i uppdrag att göra en övergripande planering av åtgärder för att stärka skyddet av civilbefolkningen och bland annat säkerställa så många skyddsrumspplatser i befintliga skyddsrum som möjligt. För detta arbete, som pågått sedan 2024, har MCF fått statliga medel och i uppdraget ingår att modernisera och upprusta så kallade specialskyddsrum (tidigare befolknings-skyddsrum) i samarbete med landets fastighetsägare, däribland Stockholms stad genom fastighetskontoret.

Arbetet med att modernisera specialskyddsrummen inleds med en inventering av MCF som tar fram ett åtgärdsförslag baserat på denna. Förslagen delges fastighetsägaren, som projekterar och genomför föreslagna åtgärder. MCF är angelägen om att skyddsrummen upprustas snarast med anledning av rådande världsläge.

I samarbete med Stockholms stad har MCF tagit fram konkreta åtgärdsförslag för *Befolkningsskyddsrum, Katarina, Stockholm, Åtgärdsförslag för skydd och tekniska försörjningssystem. Katarinabergets skyddsrum, 2025-10-26*. Fastighetskontoret har under 2026 utifrån åtgärdsrapporten fastställt utredningspunkter och bedömda åtgärder ur ett förvaltningsperspektiv som ska ingå i projektet.

Beskrivning av projektet

I utredningen för kommande modernisering ska projektet utgå från MCF:s utredningspunkter i fastställt åtgärdsförslag för specialskyddsrummet samt från Katarinabergets framtida användning som exempelvis garage.

Det innebär att samtliga tekniska installationer och skyddsrumsfunktioner ska utredas:

- luftrening
- fukt
- betongkonstruktion
- kylsystem
- stötvågsskydd och gasgränser
- bränsletankar
- vattentankar

- berg
- vattenbassänger
- brandposter
- spill- och dränvattensystem
- tappvattensystem
- luftintag
- nyckelsystem
- kommunikationssystem
- styr- och övervakningssystem
- belysning
- reservkraft och elkraftsystem

De befintliga elverken utreds för eventuellt återbruk, inklusive möjligheten att skänka dem till välgörenhet.

Anläggningsinstruktionen för skyddsrumsfunktionerna ska uppdateras för iordningställande.

Vid moderniseringen ska skyddsrum- och parkeringsfunktioner samt tekniska konstruktioner åtgärdas till full funktion.

Efter genomfört projekt kan parkeringsytan hyras ut.

Geografiskt område

Skyddsrummet är placerat i ett bergrum i centrala Stockholm på fastigheten Södermalm 7:87 och sträcker sig mellan Katarinavägen och Björns trädgård.

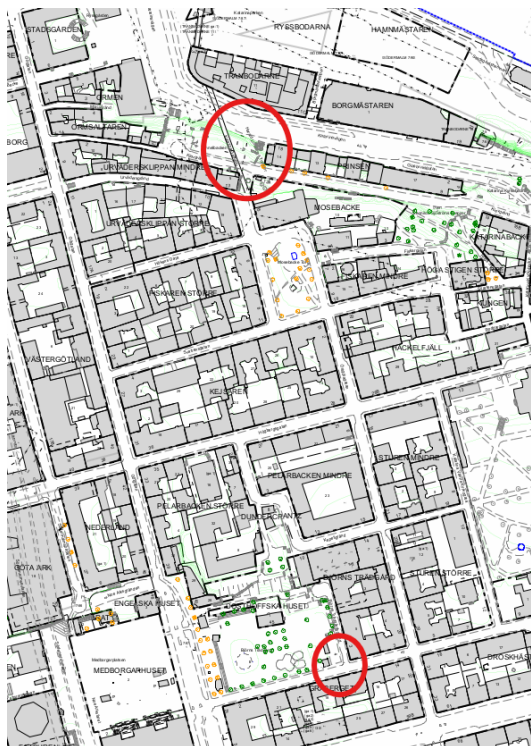

Bild. Bilden visar skyddsrummets sträckning under Katarinaberget med utpekade nedfarter i rött.

Mål & syfte

Projektet bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden* genom att upprusta Katarina specialskyddsrum.

Förutsättningar för projektets genomförande

En förutsättning är fortsatt gott samarbete med MCF. I nuläget finns möjligheter till statliga bidrag för upprustning av specialskyddsrummen. Kontoret räknar med att projektet kommer att delfinansieras med statliga medel från MCF. Till vilken del är ännu inte beslutad.

Följande förutsättningar är styrande utifrån byggnadens behov:

- Befolkningsskyddsrum, Katarina, Stockholm, Åtgärdsförslag för skydd och tekniska försörjningssystem. Katarinabergets skyddsrum, 2025-10-26.
- fastighetskontorets tekniska anvisningar
- avfallsplanen för Stockholm
- byggnadsordningen och arkitekturpolicyn
- försäkringsbrevet

- lag- och myndighetskrav
- stadens riktlinjer (detaljplanen med mera)
- miljöprogram för Stockholms stad
- skyfallsmodellering för Stockholms stad.

Tidplan fram till inriktningsbeslut

Inriktningsbeslut	Q1 2027
Genomförandebeslut	Q1 2028
Produktion	Q3 2028
Projektet klart	Q2 2031

Ekonomi

Projektets investeringsvolym uppskattas enligt stadens styrmodell för investeringsprojekt utifrån detta tidiga skede bedöms överstiga 300 miljoner kronor. Utgiften avgör primärt ärendehantering av projektet. Kalkylen för det specifika projektet beräknas initialt till inriktningsbeslutet och slutgiltigt inför genomförandebeslutet.

Utgifter för utredningsarbete beräknas uppgå till 9 miljoner kronor, vilka är inkluderade i den totala bedömda investeringsutgiften. Kontoret räknar med att projektet kommer delfinansieras med statliga medel från MCF. Till vilken del är ännu inte beslutat.

Den föreslagna utredningsbudgeten är en tidig uppskattning baserad på erfarenheter från tidigare projekt samt en riskdel, och utgör en ekonomisk ram för det kommande arbetet fram till inriktningsbeslut.

Den uppskattade rambudgeten för utredningsskedet är tänkt att utgöra tillräcklig grund för fullödiga utredningar och undersökningar i projektets tidigaste skede för att minimera risker samt oönskade kostnadsökningar i ett senare skede. Utredningsbudgetens storlek avgörs främst av projektets omfattning, dess komplexitet i kombination med den geografiska platsen samt tidplanen för utredningarnas genomförande. Kostnader relaterade till framtagande av programhandlingar och miljökonsekvenser är ett par exempel på kostnadsdrivande delar i utredningsarbetet.

Möjligheter och Risker

Möjlighet

Projektet möjliggör tillskapande av ett modernt specialskyddsrum i enlighet med gällande krav.

Projektet möjliggör tillskapande av ett modernt garage med goda uthyrningsmöjligheter.

Garaget är idag outhyrt på grund av Slussenprojektet. Detta är en möjlighet vid genomförande av projektet då inga hänsynstaganden behöver tas till hyresgäster.

Risk

Riskerna i projektet kommer att utredas vidare och identifieras under projektets gång.

Risk finns att utredningen visar på sämre skick än förväntat för betongkonstruktionen och övriga utredningspunkter från den besiktning som MCF har tagit fram.

Rapportering

Detta projektdirektiv utgör underlag för utredningsbeslut. Projektet följer stadens gemensamma projektstyrningsmetod för stora bygg- och anläggningsprojekt (SSIP) och kommer att diarieföras och dokumenteras i eDok samt enligt fastighetskontorets anvisningar.

Kontoret avser att återkomma till fastighetsnämnden med underlag för inriktningsbeslut under kvartal 1 2027.